

YARIM DOKTOR CANDAN EDER

Aydınlık Gazetesi, 5 Ocak 2021

Yıldırım Koç



Diyelim köylüleri siyasi hareketinize kazanmak istiyorsunuz. Köye gittiniz. Tarımın sorunlarından söz ediyorsunuz. Bahçede bir ağacın yanından geçerken, bilgiçlik tasladınız ve şeftali ağacının ne kadar gelişmiş olduğundan söz ettiniz. Halbuki o ağaç, şeftali değil, söğüttü. Şeftalinin yaprağıyla söğüdün yaprağı birbirine benzer. Yukarıdaki resimde sol taraftaki şeftali yaprağı, sağ taraftaki söğüt yaprağıdır.

Bunu dediğinizde, geçmiş olsun. İstedığınız kadar güzel bir tarım programı anlatın, yüzyılların deneyimiyle sizi dinleyen köylümüz, içinden, “bırak Allahını seversen, sen daha söğütle şeftaliyi, arpa başağıyla buğday başağını ayırt edemiyorsun; bir de gelip bana hikâye anlatıyorsun” diyecek ve sizi yolcu ettikten sonra, kahvede, bu olayı anlatacak. Hep birlikte gülecekler, arkanızdan sizinle dalga geçecekler. Ama siz, görevini yaptığının inanmış bir kişi olarak, gönül rahatlığıyla evinize dönecek ve köylüleri nasıl bilgilendirdiğinizi, bilinçlendirdiğinizi ve belki de siyasi hareketinize kazandığınızı düşünecek ve anlatacaksınız.

Benim en korktuğum işlerden biri, böyle bir duruma düşmektir. Hiç aklımdan çıkarmadığım bir söz, YARIM DOKTOR CANDAN, YARIM İMAM DİNDEN EDER deyişidir. Bir de babamın bir sözünü hiç unutmam: Harbiyeden her yeni mezun kendisini Napolyon, tıbbiyeden her yeni mezun kendisini Lokman Hekim sanırmış, derdi. Etrafımızda ne çok yarım doktor ve yarım imam ile Napolyon ve Lokman Hekim özentisi var.

YOKSULLUK EDEBİYATI

Halkımız ve özellikle halkımız içinde toplumsal ilişkileri en gelişmiş olan işçi sınıfımız çok zekidir; saf ayaklara yatma konusunda da çok yeteneklidir.

İnsanlarımızı tanımayan ve ne yazık ki tanıdığını zannedenlerin düştüğü en büyük hatalardan biri, yoksulluk edebiyatı yapmaktır. Son dönemde asgari ücret konusunda bu yoksulluk edebiyatını çok sık duyuyoruz. Bizim kahvelerimiz aynı zamanda hem mühendis, hem doktor ve hem de iktisatçı olan uzmanlarla doludur. “Kahve iktisatçıları” gibi bir kavram geliştirebilirsiniz. Kahve iktisatçılarının yoksulluk edebiyatında kullandıkları en yaygın araç, asgari ücreti Cumhuriyet altınıyla veya dövizle karşılaştırıp, ne kadar gelir kaybı olduğunu anlatmaktır.

Halbuki Cumhuriyet altınının ve dövizin fiyatları ile tüketici ve özellikle işçilerin tüketim kalıpları içinde önemli bir yer tutan gıda fiyatları enflasyonu farklı kurallara bağlıdır. Dünyada büyük bir gerginlik olur, altın fiyatları fırlayabilir. Türkiye'nin dış ödemeler dengesinde veya uluslararası ilişkilerinde büyük bir sorun yaşanır, döviz fiyatları hızla artabilir. Döviz fiyatındaki artışın tüketici fiyatlarına ve hele gıda fiyatlarına yansımaları aynı oranda olmaz.

Siz, işçilerin desteğini alabilmek için, asgari ücretin Cumhuriyet altını veya döviz karşısında nasıl gerilediğini anlatırsınız; ancak asgari ücretli işçi, satınalma gücünün ve hayat standardının geçmiş

yıllara göre nasıl değiştiğini daha gerçekçi bir biçimde değerlendirir ve tepkisini ona göre belirler. Diğer bir deyişle, kahve iktisatçılarından çok daha gerçekçidir.

ASGARI ÜCRETEN VERGİ KESİLMESİ

2020 yılının son haftalarında asgari ücretin belirlenmesi tartişmaları sırasında “asgari ücretten vergi alınmasın” talebi sık sık tekrarlandı.

Asgari ücretten ve ücretlilerin asgari ücrete kadarki gelirlerinden zaten az gelir vergisi alınıyor. Eğer işçinin eşi çalışmıyorsa ve üç çocuğu varsa, asgari ücretten HİÇ GELİR VERGİSİ ALINMIYOR.

Her işçinin bildiği AGİ diye bir ödeme vardır. AGİ, asgari geçim indirimidir.

2020 yılında brüt asgari aylık ücret 2943 liraydı. Bu miktardan önce yüzde 14 oranında sigorta primi ve yüzde 1 oranında işsizlik sigortası primi kesiliyordu. Gelir vergisi hesap edilmeden önce gelir vergisinden muaf olan bölüm hesaplanıyordu. Gelir vergisinden muaf olan bölüm, işçinin kendisi için brüt asgari ücretin yüzde 50’si, çalışmayan eşi için yüzde 10’u, ilk iki çocuğunun her biri için yüzde 7,5’i, üçüncü çocuğu için yüzde 10’u kadardı. 2020 yılında bekar işçi için AGİ 220,73 liraydı. Eşi alışmayan ve üç çocuğu olan işçinin asgari geçim indirimi (AGİ) ise 375,23 lirayı buluyordu. Diğer bir deyişle, bu işçi, HİÇ GELİR VERGİSİ ÖDEMİYORDU. 2021 yılında bu miktarlar değişti. AGİ miktarı bekar işçi için 268,31 liraya, eşi çalışmayan üç çocuklu işçi için 456,13 liraya yükseltildi. İşçiler bunları çok iyi bilir.

Eğer işçilerin çok iyi bildiği bu temel konularda bilgi sahibi değilseniz ve özellikle kulaktan dolma bilgiyle akıl öğretmeye ve ders vermeye kalkıyorsanız, durumunuz, söğüdü şeftali sanan kişinin haline döner.

Öğretmenlik taslamayı ve akıl öğretmeye kalkmayı hiç sevmem. Hele bunu yarım yamalak bilgiyle yapmaya kalkanlar hiç ekilmiyor. Hiç çekilmediği gibi, tepki çekiyor.